KLAUZURA i KLAUZULA

Podobnie brzmiące i podobnie wyglądające wyrazy bywają ze sobą mylone – tak też się dzieje w przypadku KLAUZURY i KLAUZULI. Oba wyrazy pochodzą z łaciny, ale mają różny źródłosłów i różnymi drogami trafiły do polszczyzny. KLAUZURA – przez r – powinna nam się kojarzyć z klasztorem: KLAUZURA to ‘przepisy ograniczające komunikowanie się zakonników z osobami z zewnątrz’, a także ‘część klasztoru zamknięta dla osób obcych’. Słowo to zapożyczyliśmy z języka włoskiego (wł. clausura ‘część klasztoru zamknięta dla obcych’), do którego przeszło oczywiście z łaciny (łac. clausura ‘zamknięcie’, od clausus ‘zamknięty’). KLAUZULA – przez l – powinna nam się kojarzyć z prawem, a także ze sztukami pięknymi. KLAUZULA, którą zapożyczyliśmy najpierw do języka prawnego bezpośrednio z łaciny, to ‘warunek, postanowienie lub zastrzeżenie zawarte w dokumencie prawnym’ (dawniej umieszczane na końcu umowy, stąd łacińska nazwa: clausula oprócz ‘zastrzeżenia w umowie’ to także – ogólnie – ‘zakończenie, zamknięcie’). Łacińska clausula przeszła także do teorii muzyki – KLAUZULA to w muzyce ‘zwrot melodyczny głosu w kadencji’ i do teorii literatury – KLAUZULA to również ‘końcowe sylaby wersu, liczone od ostatniej sylaby akcentowanej’.